

Sarajevo, 17.01.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
10.01.2022. – 14.01.2022.

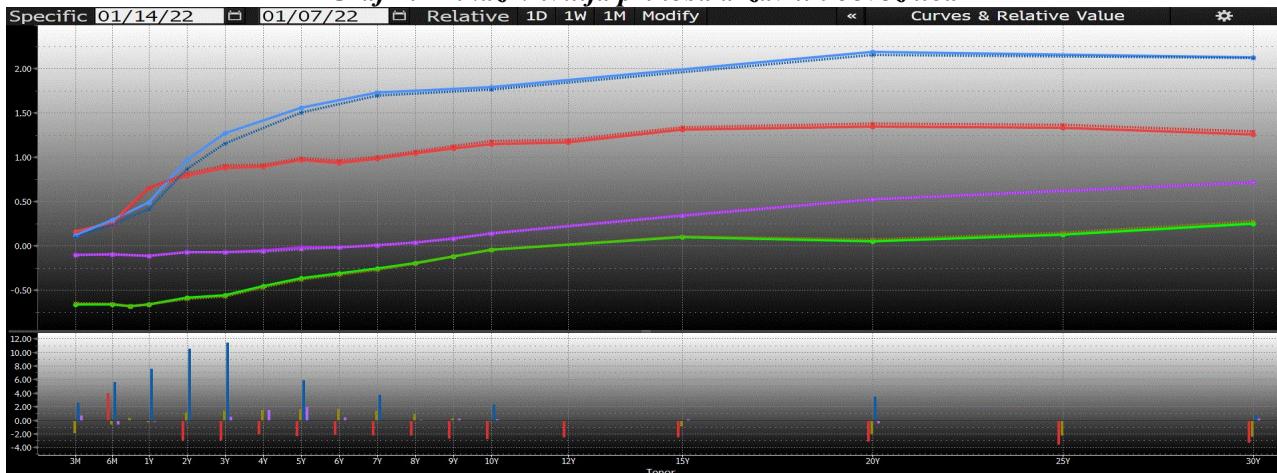
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan		
	7.1.22	-	14.1.22	7.1.22	-	14.1.22	7.1.22	-	14.1.22
2 godine	-0,59	-	-0,58 ↗	0,86	-	0,97 ↗	0,83	-	0,80 ↘
5 godina	-0,38	-	-0,36 ↗	1,50	-	1,56 ↗	1,00	-	0,97 ↘
10 godina	-0,04	-	-0,05 ↘	1,76	-	1,78 ↗	1,18	-	1,15 ↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	7.1.22	-	14.1.22
3 mjeseca	-0,621	-	-0,643 ↘
6 mjeseci	-0,658	-	-0,665 ↘
1 godina	-0,646	-	-0,647 ↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 14.01.2022. godine (pone linijske) i 07.01.2022. godine (ispredijedane linijske). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početkom sedmice član IV ECB Schnabel je, okrivljujući poremećaje lanaca ponude i višak ušteđevina, izjavila da će ECB možda morati da revidira prognoze inflacije naviše uslijed nastojanja EU da smanji emisiju ugljen-dioksida i da se preusmjeri ka zelenoj energiji. Posljednje dostupne prognoze ove institucije ukazuju na rast inflacije u eurozoni na 3,2% u ovoj godini, nakon čega se očekuje usporenje na 1,8% tokom 2023. i 2024. godine. Takođe, novi predsjednik Deutsche Bundesbank Nagel je izjavio da trenutno kao veći rizik vidi mogućnost da inflacija ostane na visokom nivou duže nego što se sada očekuje, te da u svakom slučaju kreatori monetarne politike treba da budu „u pripravnosti“. Ipak, izjave ostalih zvaničnika ECB su uglavnom potvrđile da je stav ECB o privremenom karakteru visoke inflacije nepromijenjen. Član UV ECB Rehn je izjavio da se bolje fokusirati na temeljnu inflaciju, koja isključuje troškove energije i hrane, a koja „više govori o dinamici inflacije“. Dodao je da buduća inflacija zavisi od toga da li će doći do formiranja spirale plata, te da problemi u lancima snabdijevanja još uvijek ne vode ka održivoj inflaciji ukoliko ne proizvedu snažno povećanje plata. Njegov kolega De Galhau je izjavio

„nalazimo se veoma blizu vrhunca inflacije“. Nakon toga potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da će „inflacija sigurno pasti“, ali da bi glavni rizik po prognoze inflacije u kratkom roku mogao da bude evolucija cijena energenata. Dodao je da će se problemima u lancima snabdijevanja prije ili kasnije posvetiti pažnja, tako da neće nastaviti da imaju isti uticaj kao što je bio slučaj u 2021. godini, te da bi drugi krugovi efekata, kao odgovor na privremen rast inflacije, trebalo da budu izbjegnuti. Procjenu rizika po inflaciju tokom narednih 12 mjeseci De Guindos je opisao kao „umjereno nagnuti ka više“, dok su u srednjem roku ovi rizici „uravnoteženi“. Glavni ekonomista ECB Lane, je izjavio da očekuje solidan ekonomski rast u Evropi u periodu 2022-2024. godine, te da plate i navike potrošnje ne ukazuju na to da bi moglo da dođe do brzog povećanja temeljne stope inflacije, kao i da bi inflacija trebalo da se smanji na nivo ispod 2% u 2023. i 2024. godini. Takođe, ponovio je raniji stav da je malo vjerovatno da tokom ove godine dođe do povećanja kamatnih stopa ECB. Na kraju prošle sedmice predsjednica ECB Lagarde je izjavila da ECB očekuje da će pokretači inflacije usporiti tokom ove godine i da će biti poduzete sve potrebne mjere kako bi se osiguralo postizanje ciljanog nivo inflacije od 2% u srednjem roku.

Prinosi obveznica eurozone do sredine protekle sedmice nisu bilježili veće promjene, nakon čega su u srijedu i četvrtak smanjeni. Ipak, na kraju sedmice prinosi obveznica eurozone su korigovani naviše, tako da na sedmičnom nivou nisu zabilježene veće promjene kod prinosa obveznica sigurnijih članica eurozone, dok su prinosi italijanskih obveznica smanjeni između 2 i 4 bazna poena.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti – EZ	NOV	7,2%	7,2%
2.	Stopa nezaposlenosti – Italija	NOV	9,3%	9,2%
3.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	NOV	-	5,9%
4.	Stopa nezaposlenosti – Irska	DEC	-	5,1%
5.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	JAN	13,0	14,9
6.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	NOV	1,5	-1,3
7.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	NOV	0,8%	-1,5%
8.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	NOV	-	7,4%
9.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	NOV	-	5,4%
10.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	NOV	0,6%	4,8%
11.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	NOV	3,7%	6,3%
12.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	NOV	-	8,0%
13.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	NOV	-	-29,2%
14.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	NOV	-	26,0%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	NOV	-	10,6%
16.	GDP – Njemačka (G/G)	2021. godina	2,7%	2,7%
17.	Bilans budžeta (u odnosu na GDP) G/G	2021. godina	-5,5%	-4,3%
18.	Indeks veleprodajnih cijena – Njemačka (G/G)	DEC	-	16,1%
19.	Stopa inflacije – Holandija	DEC	-	6,4%
20.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	DEC	3,4%	3,4%
21.	Stopa inflacije – Španija (final.)	DEC	6,7%	6,6%
22.	Javni dug Italija – Italija (u milijardama EUR)	NOV	-	2.694,2
23.	Maloprodaja – Italija (G/G)	NOV	10,6%	12,5%
24.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) final.	NOV	-1,9%	1,1%
				1,6%

SAD

Predsjednik Feda iz Ričmonda Barkin je izjavio da bi povećanje referentne kamatne stope u martu bilo moguće, te je istakao kako očekuje da će se inflatorni pritisci ublažiti nekad kasnije tokom godine.

Predsjednik Feda Powell je izjavio da će Fed vremenom povećavati referentnu kamatnu stopu, ukoliko se inflatorni pritisci zadrže na visokim nivoima duže od očekivanja. Takođe, naglasio je da je visoka inflacija ozbiljna prijetnja postizanju nivoa maksimalne zaposlenosti, te da ukoliko se visoki nivoi inflacije ukorijene u američku privredu, restriktivnija monetarna politika će biti neizbjegjan potez, koji bi, u konačnici, mogao dovesti do recesije i lošijeg položaja radnika. Predsjednik Feda iz Atlante Bostic, je izjavio da će visoka inflacija i snažan oporavak američke privrede zahtijevati od Feda povećanje referentne kamatne stope najmanje tri puta ove godine, počevši od marta. Istog stava je i predsjednica Feda iz Clevelenda Master, koja je tradicionalno zagovarala veći rast kamatnih stopa od svojih kolega.

U srijedu je objavljen podatak o stopi inflacije, koja je u decembru zabilježila najviši godišnji nivo u posljednjih skoro 40 godina (7,0%), a što je u skladu sa očekivanjima. U istom periodu indeks potrošačkih cijena koji isključuje cijene prehrambenih proizvoda i energenata je povećan na najviši nivo od 1991. godine (5,5%).

Takođe je u srijedu objavljen Fedov izvještaj o stanju američke privrede Beige Book, u kojem je istaknuto da je privreda SAD u posljednjim sedmicama prošle godine bilježila rast „skromnim“ tempom u poređenju sa prethodnim izvještajem koji je navodio „skroman do umjeren“ tempo rasta. Uprkos skromnom tempu rasta, potražnja za materijalima i inputima, te potražnja za radnom snagom u proizvodnom sektoru i dalje je ostala povećana.

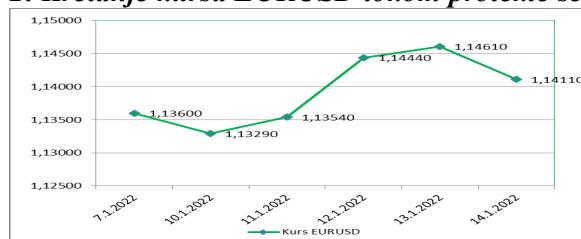
Predsjednik Feda iz New Yorka Williams je u petak izjavio da, kao što je pandemija slijedila sopstveni scenario, očekuje da će i kretanje stope inflacije biti drugačije od prethodnih ciklusa. Sa usporavanjem ekonomskog rasta i postepenim rješavanjem ograničenja ponude, Williams očekuje da će stopa inflacije biti smanjena na oko 2,5%.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno Stanje	Prethodni period
1.	Veleprodajne zalihe (M/M) final	NOV	1,2%	1,4%
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	7. januar	-	1,4% -5,6%
3.	Stopa inflacije (G/G)	DEC	7,0%	7,0% 6,8%
4.	Proizvođačke cijene finalne potražnje (M/M)	DEC	9,8%	9,7% 9,8%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	8. januar	200.000	230.000 207.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	1. januar	1.733.000	1.559.000 1.753.000
7.	Maloprodaja (M/M)	DEC	-0,1%	-1,9% 0,2%
8.	Indeks uvoznih cijena (M/M)	DEC	0,2%	-0,2% 0,7%
9.	Indeks izvoznih cijena (M/M)	DEC	0,3%	-1,8% 0,8%
10.	Industrijska proizvodnja (M/M)	DEC	0,2%	-0,1% 0,7%
11.	Iskorištenost kapaciteta	DEC	77,0%	76,5% 76,6%
12.	Indeks raspoloženja potrošača U. iz Mičigena (prel.)	JAN	70,0	68,8 70,6

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1360 na nivo od 1,1411.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Ekonomija Velike Britanije je tokom novembra 2021. godine zabilježila snažan rast i konačno je premašila nivo koji je zabilježen prije nego je ekonomija prvi put utonula u „lockdown“. Usluge su dale najveći doprinos ekonomskom rastu, a potaknule su veće prodaje nego što se očekivalo tokom Crnog petka kao i uoči Božića, što je dalje pogodovalo maloprodaji kao i aktivnostima transporta i skladištenja. Nakon ovih podataka ministar finansija Sunak je izjavio da je nevjerovatno vidjeti da se ekonomija vraća na pretpandemijske nivoe.

Iz BoE je saopšteno da bi banke u Velikoj Britaniji trebalo da budu „ambiciozne“ prilikom pravilnog kvantifikovanja rizika klimatskih promjena ili će se suočiti sa intervencijom regulatora ukoliko u tome ne uspiju. Banke bi trebalo posebnu pažnju da obrate na to kako inkorporiraju rizike vezane za klimatske promjene u poslovne strategije, kako donose odluke i kako preuzimaju rizike, navedeno je u pismu koje je BoE uputila čelnicima banaka vezano za pitanje supervizorskih prioriteta u godini koja slijedi. U pismu je, takođe, navedeno da će se nastaviti sa širim spektrom supervizorskih alata u onim segmentima gdje se ocijeni da je načinjen nedovoljan progres. BoE je istakla da je većina banaka fokusirana na poslovne prilike koje su rezultat klimatskih promjena, iako one predstavljaju veći poslovni rizik koji je predvidiv i zahtijeva akciju.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP (M/M)	NOV	0,4%	0,9%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G)	NOV	0,5%	0,1%
3.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	NOV	-0,3%	0,4%
4.	Građevinski sektor (G/G)	NOV	3,1%	6,8%
5.	Uslužni sektor (M/M)	NOV	0,5%	0,7%
6.	Trgovinski bilans (u mldr GBP)	NOV	-14,300	-11,337
				-11,807

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,83586 na nivo od 0,83456, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3588 na nivo od 1,3675.

JAPAN

Kyodo News su izvjestile da Vlada Japana razmatra produženje zabrane ulaska nerezidentima u zemlju, najmanje do kraja februara. Očekuje se da će premijer Kishida objaviti produženje te zabrane, koja je na snazi od 30. novembra prošle godine sa pojavom prvog slučaja omikron soja. Od 9. januara pa do kraja januara su uvedena ograničenja u tri regije u Japanu zbog širenja virusa. Guverner BoJ Kuroda je izjavio da se očekivalo da će se inflacija postepeno povećavati zbog rasta cijene energije i očekivanog rasta potražnje koji je podstaknut umjerenim oporavkom ekonomije. Istraživanje koje je sprovedla BoJ u periodu od 5. novembra do 1. decembra prošle godine je pokazalo da procenat domaćinstava koja očekuju da će cijene biti veće u narednoj godini je oko 78,8%, viši nego u septembru (68,2%), dostignuvši time i najviši nivo od septembra 2019. godine. Reuters je objavio da će Vlada Japana napraviti procjenu da li će njen primarni budžet biti uravnotežen u fiskalnoj 2026. godini i to godinu dana ranije od prethodne projekcije od prije šest mjeseci. Revidirana projekcija bi prepostavila scenario za snažan ekonomski oporavak od krize izazvane Covid19, kao i za veće poreske prihode. Nezavisno od ove projekcije, Vlada je postavila cilj kako bi postigla primarni budžetski bilans, izuzimajući izdavanje novih obveznica i troškove finansiranja duga, do fiskalne 2025. godine, što je ključni pokazatelj za dijagnosticiranje fiskalnog zdravlja zemlje. Inače, cilj za dati budžet je nekoliko puta prolongiran zbog odlaganja fiskalne reforme. Kreatori monetarne politike BoJ raspravljaju o tome koliko brzo mogu da počnu sa eventualnim povećanjem kamatnih stopa, što bi se moglo desiti čak i prije nego što inflacija dostigne ciljani nivo od 2%. Iako stvarno povećanje kamatnih stopa nije neizbjježno i BoJ je na putu da zadrži ultrastimulativnu politiku barem do kraja ove godine, finansijska tržišta možda potcijenjuju njenu spremnost da postepeno ukine svoj nekadašnji radikalni program podsticaja. Brižljivo formulisana obećanja BoJ da će monetarnu politiku održavati prilagodljivom, odnose se samo na stalno upumpavanje novca u opticaju na tržištu, a ne na zadržavanje kamatnih stopa na trenutno niskim nivoima.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

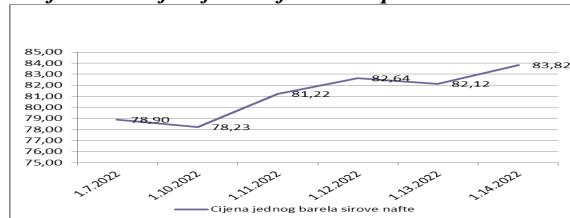
Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks (prelim.)	NOV	102,9	103,0
2.	Koncidirajući indeks (prelim.)	NOV	93,4	93,6
3.	Tekući račun (u milijardama JPY)	NOV	589,8	897,3
4.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	NOV	-650,5	-431,3
5.	Monetarni agregat M2 (G/G)	DEC	3,8%	3,7%
6.	Monetarni agregat M3 (G/G)	DEC	3,5%	3,4%
7.	Bankroti (G/G)	DEC	-	-9,67
8.	Porudžbine mašinskih alata (prelim.)	DEC	-	40,5%
9.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	DEC	8,8%	8,5%
				9,2%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 131,29 na nivo od 130,35. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 115,56 na nivo od 114,19.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,90 USD (69,45 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je uglavnom imala tendenciju rasta. Blagi pad cijene zabilježen je u ponedjeljak kako je zabrinutost oko isporuke nafte zbog problema u Kazahstanu i Libiji stavljen u drugi plan, te je veći efekat kod investitora imao podatak o globalnom rastu broja zaraženih novim sojem virusa. Međutim, već narednog dana cijena nafte je povećana pod uticajem smanjene ponude i očekivanja da soj virusa omikron neće imati snažan negativan efekat na globalni oporavak tražnje. Iz EIA smatraju da će proizvodnja tokom 2023. godine vjerovatno rasti na novi godišnji maksimum od 12,4 miliona barela dnevno, čime će nadmašiti prethodni rekordni volumen od 12,3 miliona barela dnevno, koji je postignut 2019. godine. U narednim danima cijena je nastavila da se povećava, te je dostigla najviši nivo u posljednja dva mjeseca pod uticajem sužavanja ponude i smanjene zabrinutosti oko negativnih efekata omikron soja virusa po tražnju za ovim energentom. Blagi pad cijene zabilježen je u četvrtak, ali je cijena i dalje ostala iznad 82 dolara po barelu pod uticajem očekivanja da će snažniji ekonomski oporavak podstići potražnju, dok su rast zaliha nafte u SAD i visoka inflacija ograničili gubitke. Na kraju sedmice cijena nafte je nastavila sa rastom, te je zabilježen četvrti sedmični uzastopni rast pod uticajem ograničenja u dijelu ponude, ali i deprecijacije dolara, uprkos informacijama koje sugerisu da će Kina osloboditi rezerve nafte u periodu oko Lunarne nove godine. Cijena nafte je na sedmičnom nivou zabilježila rast od 6,24%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,82 USD (73,46 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

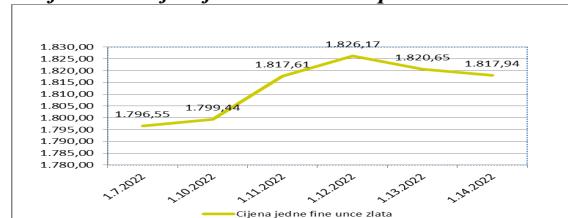

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.796,55 USD (1.581,47 EUR).

Do sredine sedmice cijena zlata je imala tendenciju rasta. Investitori su procjenjivali komentare predsjednika Feda Powella, koji je istakao da će Fed spriječiti da visoka inflacija postane usidrena, dok su i dalje prisutna povećana očekivanja oko rasta referentne kamatne stope Feda u martu. Nakon što se predsjednik Feda Powell obavezao da će učiniti sve što je potrebno kako bi obuzdao inflaciju, ali je, takođe, signalizirao da će Fed vjerovatno reducirati bilans tokom 2022. godine, cijena zlata je nastavila sa tendencijom rasta. Dalji rast cijene zlata bio je pod uticajem podataka za inflaciju u SAD koji su pokazali da je inflacija dospila najviši nivo u skoro posljednje četiri decenije. Ovakvi podaci stvaraju dodatni pritisak na Fed i njegove aktivnosti u pravcu suzbijanja cjenovnih pritisaka. World Gold Council je objavio nove prognoze za kretanje zlata u ovoj godini, u kojim je istaknuto da bi cijena ovog plemenitog metala mogla nastaviti dinamiku kretanja kao i u prošloj godini. Uvoz zlata u Indiju, koji ima uticaj na deficit tekućeg računa zemlje, je tokom perioda april-decembar povećan. U decembru 2021. godine uvoz zlata je povećan na 4,8 milijardi dolara, dok je u istom periodu prethodne godine ovaj podatak iznosio 4,5 milijarde dolara. Talas uvoza zlata tokom posljednjih devet mjeseci u Indiju uticao je da se trgovinski deficit produbi na 142,44 milijarde dolara u periodu april – decembar 2021. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.817,94 USD (1.593,15 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 1,19%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Održanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.